

การปฏิรูประบบราชการ

วาระแห่งชาติเพื่อประชาชนและ กระทรวงพลังงาน

บุญพงษ์ กิจวัฒนาชัย

ประธานวิชาการสมาคมวิศวกรรมปรับอากาศแห่งประเทศไทย
ประธานสาขาเครื่องกลวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
กรรมการสมาคมวิศวกรออกแบบและรักษาเครื่องกลและไฟฟ้าไทย
ผู้อำนวยการด้านวิศวกรรม บริษัท มิตรเทคนิคัลคอนซัลแตนท์ จำกัด

ความเป็นมา

การปฏิรูประบบราชการในประวัติศาสตร์ไทยมีการปฏิรูปครั้งแรก ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ กรุงศรีอยุธยา เมื่อ 500 ปีที่ผ่านมา เพื่อสร้างการบริหารของกรุงศรีอยุธยาให้มีประสิทธิภาพ โดยแบ่งการบริหารเป็น ฝ่ายทหาร (กลาโหม) และฝ่ายพลเรือน (จตุสดมภ์ คือ เวียง วัง คลัง และนา)

อีก 400 ปีต่อมา ได้มีการปฏิรูประเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ครั้งที่ 2 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2535 ได้เปลี่ยนระบบจตุสดมภ์มาเป็นกระทรวงหลัก 12 กระทรวง และใช้เป็นแนวทางระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมากกว่า 110 ปี

ปัจจุบันโครงสร้างของหน่วยงานราชการหลายแห่งมีบทบาทภารกิจที่ซ้ำซ้อน กระจัดกระจาย ขาดเอกภาพ และสิ้นเปลือง ส่งผลกระทบต่อการบริหารบ้านเมืองและการพัฒนาประเทศ ขณะที่กระแสของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว แต่กลไกภาครัฐโดยรวมยังคงล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามนโยบายแห่งรัฐ และนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล ดังนั้นจึงต้องยกระดับขีดความสามารถของระบบราชการไทยให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก และแก้ปัญหาการขาดประสิทธิภาพ ความซ้ำซ้อน และความสิ้นเปลือง โดยการปฏิรูประบบราชการใหม่ทั้งหมด

โครงสร้างระบบราชการใหม่

ระบบราชการแต่เดิม ประกอบด้วย 13 กระทรวง และ 1 ทบวง ในโครงสร้างระบบราชการ ซึ่งการปฏิรูปครั้งนี้ ถือเป็นครั้งที่ 3 ในประวัติศาสตร์ไทย เป็นวาระแห่งชาติ และถือเป็นงานหลักของรัฐบาล จะประกอบด้วย กระทรวงทั้งหมด 20 กระทรวง ใช้ชื่อเดิม 11 กระทรวง ปรับภารกิจและเปลี่ยนชื่อ 3 กระทรวง และจัดตั้งกระทรวงขึ้นใหม่ 6 กระทรวง มีกรมรวมทั้งหมด 127 กรม

กระทรวงที่จัดตั้งขึ้นจากการปฏิรูประบบราชการ

ใช้ชื่อเดิม (11)

- สำนักนายกรัฐมนตรี
- กระทรวงกลาโหม
- กระทรวงการคลัง
- กระทรวงการต่างประเทศ
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กระทรวงคมนาคม
- กระทรวงพาณิชย์
- กระทรวงมหาดไทย
- กระทรวงยุติธรรม
- กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงสาธารณสุข

ปรับภารกิจและเปลี่ยนชื่อ (3)

- กระทรวงแรงงานและพัฒนาอาชีพ
- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- กระทรวงอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการ

กระทรวงใหม่ (6)

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กระทรวงวัฒนธรรม
- กระทรวงพลังงาน
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กระทรวงพลังงาน (Ministry of Energy, MOEN)

กระทรวงพลังงาน มีรัฐมนตรี คือ นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา และปลัดกระทรวง คือ คุณเชิดพงศ์ ศิริวิชัย อดีตเลขาธิการ สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรมไทย มีโครงสร้างหลักของกระทรวงดังนี้

สำนักงานรัฐมนตรี

- งานบริหารทั่วไป
- กลุ่มงานประสานการเมือง
- กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

- สำนักบริหารงานกลาง
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- สำนักงานพลังงานภูมิภาคที่ 1-12

กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ

- สำนักงานเลขานุการกรม
- กองบริหารกิจการปิโตรเลียมระหว่างประเทศ

- กองแผนงานเชื้อเพลิงธรรมชาติ
- สำนักกำกับและบริหารสัมปทานปิโตรเลียม
- สำนักวิชาการเชื้อเพลิงธรรมชาติ

กรมธุรกิจพลังงาน

- สำนักงานเลขานุการกรม
- สำนักการค้าและการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง
- สำนักความปลอดภัยธุรกิจก๊าซ
- สำนักความปลอดภัยธุรกิจน้ำมันเชื้อเพลิง
- สำนักคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

(Department of Alternative Energy Development and Efficiency, DEDE)

- สำนักงานเลขานุการกรม
- กองแผนงาน
- สำนักฝึกอบรม
- สำนักกำกับและอนุรักษ์พลังงาน
- สำนักถ่ายทอดและเผยแพร่เทคโนโลยี
- สำนักพัฒนาพลังงาน
- สำนักพัฒนาพลังงานแสงอาทิตย์
- สำนักวิจัยและค้นคว้าพลังงาน
- สำนักส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (Energy Policy and Planning Office, EPPO)

- สำนักงานเลขานุการกรม
- สำนักนโยบายและแผนพลังงาน
- สำนักวิเคราะห์แผนพลังงาน

รัฐวิสาหกิจ

- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- บริษัท ปตท จำกัด (มหาชน)
- บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

โดยที่ตั้งกระทรวงพลังงาน จะอยู่ที่ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (เดิม)